

**До Председателя на научно жури,
определено със Заповед № Р-109-369/20.06.2018 г.
на Ректора на Медицински университет – Варна**

Приложено представям: **Становище**
по конкурс за заемане на академична длъжност **Доцент – две места**
по научна специалност **Протетична дентална медицина**
обявен за нуждите на МУ-Варна, ФДМ, катедра Протетична дентална медицина
в ДВ, бр. 36/27.04.2018 г.

Изготвил становището: **Професор Д-р Явор Стефанов Калъчев, доктор**
Научни специалности: **Обща и Протетична дентална медицина**
Институция: **МУ-Пловдив, ФДМ, катедра „Протетична дентална
медицина”**

Адрес и контакти:

Пощенски адрес: **4003 Пловдив, ул. Христо Ботев №3**

Електронен адрес: **ykalatchev@yahoo.com**

Телефон: **0887 877 385**

Рецензията е съставена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и
Раздел III /Раздел IV от ППЗРАСРБ – Условия и ред за заемане на академична
длъжност „доцент”

Становище

от

Професор Д-р Явор Калъчев, доктор, Катедра „Протетична Дентална Медицина”, ФДМ, Медицински Университет – гр. Пловдив

По конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” – две места Област висше образование **7. Здравеопазване и спорт**”, професионално направление **7.2. Дентална медицина** за нуждите на катедра „Протетична дентална медицина” при ФДМ, МУ-Варна. Конкурсът е обявен в ДВ. бр. 36/27.04.2018 г.

Съгласно Правилника на МУ-Варна до конкурса са допуснати двама кандидати (подредени по азбучен ред на малките имена):

- 1. Д-р Десислава Атанасова Константинова, доктор**
- 2. Д-р Ивета Пламенова Катрева, доктор**

1. Д-р Десислава Атанасова Константинова

Анализ на кариерния профил на кандидата:

Д-р Десислава Атанасова Константинова е родена на 07.04.1972год. в град Варна

1991 год.-завършва Първа езикова гимназия-гр. Варна

1997 год.-завършва ФДМ-гр. Пловдив

2008-2011 год.-хоноруван асистент-ФДМ, гр. Варна.

2012 год.-асистент в катедра „Протетична дентална медицина”-ФДМ, гр. Варна.

2017 год.-главен асистент в катедра „Протетична дентална медицина”-ФДМ, гр. Варна.

2011 год.-придобива специалност по „Протетична дентална медицина”.

2017 год.-придобива ОНС Доктор-тема на дисертационния труд:

„Изследване на дъвкателната функция в експериментални и клинични условия”

Стаж по специалността-20 години 6 месеца и 26 дни

Езикови умения:

Английски, Немски, Руски

Учебна натовареност

Учебната натовареност за последните 3 год. на Д-р Константинова е:

2014/2015 година

упражнения-338 часа обучение на български език

2015/2016 година

упражнения-348 часа обучение на български език

2016/2017 година

упражнения-428 часа обучение на български език

Научни трудове на д-р Константинова

1. Научни публикации

1.1. автореферат на дисертационен труд

1.2. **4 публикации, които са свързани с дисертационния труд**-
включват се в общия списък, но не подлежат на рецензиране.

1.3. **46 публикации** в наши и международни списания.

1.4. **1 монографичен труд**

2. Участие в научни форуми - 12

✚ научни форуми в чужбина – 1

✚ международни научни форуми у нас - 11

Участие в научни проекти

Д-р Константинова представя доказателства за участие и успешно приключване на 2 проекта:

Цитирания на научните трудове

Д-р Константинова представя списък с 26 положителни цитирания на свои научни публикации.

Импакт фактор в научните трудове на Д-р Константинова

Д-р Константинова представя списък на 2 статии публикувани в списания с IF

Общият импакт фактор на горепосочените публикации е 0.962.

Други научни изяви на Д-р Константинова

- ❖ Съавтор в регистриране на полезен модел: състав на таблетна форма за изследване на дъвкателната функция.
- ❖ Съавтор в регистриране на полезен модел: Прибор за обективно изследване на дъвкателната функция в клинични условия.
- ❖ Научен консултант на докторант в самостоятелна форма на обучение-д-р **Албена Борисова Тонева-Стоянова** с тема на дисертационния труд: Хранителен и орален статус на деца с нервно-психически заболявания и качество на живот на семействата им.

Приноси в научните трудове на Д-р Константинова

По важните приноси в научните трудове на Д-р Константинова са в следните области:

1. Функционална годност на дъвкателния апарат преди и след протетично лечение.

с оригинален характер:

1. На основата на клинични и експериментални изследвания е изведен и апробиран в клиничната практика алгоритъм за определяне на дъвкателната ефективност за нуждите на широката дентална практика.
2. За първи път в България е разработен модел на експериментална изкуствена хапка, позволяващ по-точна количествена оценка на дъвкателния процес за клинични групи пациенти на базата на сравнителни проучвания с експериментален естествен модел.
3. За първи път е предложено и апробирано у нас количествено оценяване на параметрите на дъвкателната функция при различни групи протезирани пациенти.

С научно-приложен характер:

1. Приложението на разработените и изследвани естествена и изкуствена хапка за осъществяване на създадената от кандидата стандартна оперативна процедура позволяват въвеждането им като рутинни методи в ежедневната практика.
2. Създаден е алгоритъм за теоретично определяне на напрегнатото състояние на изследвания модел.
3. Проведени са експериментални изследвания на голям брой модели и получени база данни за техните механични качества.
4. Актуализирани са експерименталните резултати и определени най-подходящите модели за изследване на дъвкателната ефективност.

С потвърдителен характер:

1. Фъстъците след термична обработка са подходящи за модел на експериментална хапка, позволяващ анализ на големината и разпределението на частиците след изследване на дъвкателната ефективност.
2. Потвърждава се, че субективната оценка на пациентите за дъвкателната им ефективност е статистически зависима от удовлетворението им от естетическия вид на протезите и в тази връзка е по-оптимистична в сравнение с обективно получените резултати.
3. Потвърждава се, че при пациентите с цели протези нарушенията на дъвкателната функция са най-силно изразени, в сравнение с всички останали пациенти и се повлияват от функционалната патология и сенилните промени.
4. При пациентите със скъсени зъбни редици се постига фрагментиране на храната до най-ситни частици, но благодарение на по-голям брой дъвкателни движение.

2. Развитие на функционална патология

В статиите по тази тема са направени авторски широкообхватни изследвания, които проучват дъвкателния апарат при ученици от горен училищен курс (18 – 19 год.), за които се очаква да се намират във функционално – физиологично равновесие на организма. Приносите на кандидата са, че вследствие на екипната работа с педиатър и диетолог са установени неблагоприятни тенденции, направен е задълбочен анализ на условията за развитие на функционална патология на дъвкателния апарат и последствията за младия организъм като цяло

3. Влияние на консумираната храна върху анатомо-морфологичните структури в устна кухина и върху организма на човека като цяло

Статиите на тази тема насочват познанията в посока към този съвременен научен подход с цел осъзнаването, че микро- и макронутриентите могат да бъдат важни сигнали, които повлияват първоначално дъвкателния апарат (още от състава на майчината кърма и ролята на сукането върху развитието на стоматогнатната система като цяло) и че те могат да са повлияни от генетични фактори и такива на околната среда. Интердисциплинарният подход при разглеждане на проблемите позволява цялостен анализ по темата и подчертава

ролята на денталния лекар в диагностицирането и проследяването на редица социално важни заболявания.

4. Предпротетична специализирана подготовка на устната кухина

Приноси с потвърдителен характер:

Доказва се необходимостта от работа в интердисциплинарен екип; доказват се последствията от negliжиране на този етап от лечението; при направените проучвания се установява, че в България честа причина за непровеждане на предпротетична подготовка са финансови и социално – битови предпоставки. В същото време се представят доказателства за дългосрочни успешни лечения, когато е спазен пълния протокол за рехабилитация.

Приноси с научно – приложен характер:

За първи път у нас е представен метод на вестибулопластика с ксенотрансплантат при изцяло обеззъбена долна челюст и ранно протетично натоварване с конвенционална протеза; доказано е, че при ранното натоварване ефектът след хирургичната предподготовка се запазва по-дълго време; представени са протоколи за лечение на сложни комплексни случаи (протетично - ортодонтски).

5. Функционални нарушения, свързани с небалансирана оклузия и проблеми при пациенти с краниомандибуларни дисфункции (КМД)

Приносите на статиите по тази тема имат главно научно – приложен характер. Те са свързани със задълбочен многоаспектен анализ на симптоми, които се проявяват в различни области на тялото (глава, рамене, гръб, колене и др.) и които често остават завоалирани, поради насочване на пациента към специалист от друга област (невролог, ортопед-травматолог, УНГ и пр.), а не към дентален лекар. Подчертава се важността на задълбоченото познаване на неврофизиологията на болката и невроанатомичните конвергенции и насочват към аналитичен диагностичен подход за поставяне на правилната диагноза на КМД.

6. Орални промени и тяхното значение при пациенти с хронично бъбречно заболяване (ХБЗ).

Приноси с оригинален характер:

Модифициран и апробиран е метод за клинично изследване на обложеността на езика; установени са статистически значими зависимости между някои орални прояви при болни от ХБЗ и стойности на sIgA, както и между промените във вкуса им.

Приноси с научно-приложен характер:

Анализирана е слюнката като алтернативна среда за изследване на важни показатели с цел подобряване на комфорта на болните с ХБЗ;

Приноси с потвърдителен характер:

Установена е корелация между нивата на остатъчно азотните фракции в плазма и обща нестимулирана слюнка при изследваните болни; доказана е зависимостта на степента на изява на оралните промени от продължителността на заместителното хемодиализно лечение; доказано е степента на завишаване на остатъчно азотни

7. Импактирани долночелюстни мъдрец

Приносите на тези публикации по тази тема са свързани с допълване на информацията относно позицията на тези зъби в челюстната кост и функционалните нарушения, които настъпват като следствие на растежа и екстракцията им. За първи път у нас е проведено проучване по субективни и обективни методи за оценка на дъвченето на пациенти, потърсили специализирана помощ във връзка със затруднен пробив на долночелюстен мъдрец. Проследени и сравнени са промените във функцията в ранния оздравителен период след отстраняването на импактирания трети молар.

2. Д-р Ивета Пламенова Катрева

Анализ на кариерния профил на кандидата:

Д-р Ивета Пламенова Катрева е родена на 16.06.1980год. в град Варна
1998 год.-завършва СОУПЧЕ „Ал. Пушкин” с преподаване на английски и руски езици-гр. Варна.

2004 год.-завършва ФДМ-гр. София.

2006 год.-асистент в катедра „Протетична дентална медицина”-ФДМ, гр. Варна.

20016 год.-главен асистент в катедра „Протетична дентална медицина”-ФДМ, гр. Варна.

2012 год.-**придобива специалност по „ Протетична дентална медицина”.**

2015 год.-**придобива ОНС Доктор**-тема на дисертационния труд:

„Предимства на алфа-адrenomиметичните деконгестанти пред конвенционалните химични агенти за гингивална ретракция с цел избягване на нежелани системни странични ефекти”

2016-научен ръководител на успешно защитена дисертация за придобиване на **ОНС Доктор**-тема на дисертационния труд: „Неснемаеми протезни конструкции от Со-Сг сплави, изработени чрез технологии с добавяне на материал”-докторант Д-р Джендо Джендов.

Стаж по специалността-11 год, 8 месеца и 3 дни.

Езикови умения:

Английски, Руски

Учебна натовареност

Учебната натовареност за последните 3 год. на Д-р Катрева е:

2014/2015 година

лекции-14 часа обучение на български език, 10 часа обучение на английски език

упражнения-56 часа обучение на български език, 222 часа обучение на английски език

общо-302 часа

2015/2016 година

лекции-18 часа обучение на български език

упражнения-320 обучение на български език

общо-338 часа

2016/2017 година

лекции -28 часа обучение на български език

упражнения-378 часа обучение на български език

общо-406 часа

Научни трудове на д-р Катрева

2. Научни публикации

2.1. автореферат на дисертационен труд

2.2. **30 публикации** в наши и международни списания.

2.3. **1 монографичен труд**

3. Участие в научни форуми – 21

❖ научни форуми в чужбина – 6

❖ научни форуми у нас - 15

В горепосочените публикации Д-р Катрева е 1-ви автор в 15 публикации, 2-ри автор в 6, трети и следващ автор в 9.

Участие в научни проекти

Д-р Катрева представя доказателства за участие и успешно приключване на 1 проект с тема: 3D принтиране и приложението му в съвременните методи за лечение в протетичната дентална медицина.

Цитирания на научните трудове

Д-р Катрева представя списък с 19 положителни цитирания на свои научни публикации.

Други научни изяви на Д-р Катрева

Научен ръководител на успешно защитена дисертация за придобиване на **ОНС Доктор**-тема на дисертационния труд: „Неснемаеми протезни конструкции от Co-Cr сплави, изработени чрез технологии с добавяне на материал”-докторант Д-р Джендо Джендов

Приноси в научните трудове на Д-р Катрева

По важните приноси в научните трудове на Д-р Катрева са в следните области:

I. Научни приноси в областта на гингивалната ретракция

Въз основа на дисертационния труд и публикуваните научни разработки са изведени следните приноси (1, 5, 6, 10, 15):

Приноси с оригинален характер

- ❖ За първи път в България е направена теоретична постановка за използването на алтернативни агенти за химико-механична ретракция на свободната гингива.
- ❖ Изследвани са предимствата на Xylometazolin и Visine пред конвенционалните химични агенти за гингивална ретракция.
- ❖ За първи път в България са използвани назални и офталмологични деконгестанти като ретрахиращи агенти.
- ❖ Доказана е ефикасността на Xylometazolin като импрегниращ агент за ретракционни корди.

Приноси с научно-приложен характер

- ❖ Създаден е експериментален ретракционен гел на основата на 0,05 % Xylometazoline HCl и е доказана неговата ефективност.
- ❖ Представен е алтернативен метод за прецизна химико-механична ретракция при рискови групи пациенти в клиничната практика.
- ❖ Създаден е алгоритъм за приложение на назалния деконгестант Xylometazolin в денталната практика.

II. Научни приноси в областта на дигитална дентална медицина

Основната си научна дейност авторката, развива именно в областта на съвременната дентална медицина и приложението на дигитализацията в процеса на протетично лечение. Ва тази област е разработен монографичният труд на авторката (2) и 15 публикации (7, 8, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 30, 31, 32), които са издадени в чуждестранни научни списания. Научните публикации са подготвени по проект, в който д-р Ивета Катрева участва като изследовател.

В тази област подробно са описани предимствата от използването на цифровизацията в протетичната дентална медицина, както и иновативните технологии в изработката на зъбопротезни конструкции. Допълнително са изследвани нагласите на денталните специалисти за приложението и използването на новите технологии в изработването на денталните неснемаеми конструкции.

Основните приноси в тази област са:

- ❖ Клиничният протокол като подробна пътна карта за изработване на неснемаеми частични протези

- ❖ Клиничен и лабораторен протокол при лечение с неснемаеми протезни конструкции чрез технологии с добавяне на материал
- ❖ Протокол за лечение с мостови конструкции, изработени изцяло по конвенционална технология
- ❖ Протокол за лечение с мостови конструкции, изработени чрез отливане на 3D принтиран прототип
- ❖ Протокол за лечение с мостови конструкции, изработени по адитивни технологии

III. Научни приноси в областта на фотодинамичната терапия

В тази област изследванията са насочени към информираността на лекарите по дентална медицина за приложението на антибактериалната фотодинамична терапия. Изследван е ефекта на фотосан и метиленово синьо, като фоточувствителни вещества, както и възможностите на АФДТ за лечение на биофилм-медиирани заболявания в устната кухина. Изследван е произхода и профилактиката на зъбния кариес (3, 4, 9, 11, 12).

Основните приноси в тази област са:

- ❖ Направен е подробен систематичен хронологичен критичен преглед на теориите за развитието на зъбния кариес;
- ❖ Представяне на най-често използваните фотосенсибилизатори селективни към патогени намиращи се в устната кухина и съставляващи типични за оралната среда биофилм.
- ❖ Систематизиран обзор на същността и възможностите за фотодинамичната терапия за контрол на биофилмите в устната кухина.
- ❖ Доказва за първи път ефективност на метиленово синьо при концентрация 145 μ M - потискане с 3,5 лог. CFU/ml, като повишаваме времето за тъмнинно инкубиране.
- ❖ Проследеният във времето клиничен резултат насочва към повече търсения в тази насока и оптимизиране на лечебния протокол за ендодонтска дезинфекция с метода на АФДТ, при алергични пациенти.

IV. Научни приноси в областта вария

Тук са включени различни публикации в отделни области на медицината, в чиито авторки колективи е взела активно участие гл. ас. д-р Ивета Катрева.

Изследванията са в областта на денталните проблеми при бременност. Фонентика и естетика при лечението с частични или цели протези (14, 24, 25, 26, 27, 28).

Основния принос в тази област е, че са подготвени научни публикации, които да послужат в процеса на обучение на студентите по медицина и дентална медицина.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Д-р Константинова и Д-р Катрева са с отлична теоретична и езикова подготовка (ниво на езикова гимназия), което им дава възможност да провеждат качествено обучение на български и на английски езици. Те са изградени лечители и са уважавани от колеги, студенти и пациенти.

Двамата кандидати са участници в многобройни научни форуми в областта на Протетичната дентална медицина. Автори са на публикации у нас и в чужбина.

Наукометричните показатели на Д-р Константинова и Д-р Катрева покриват минималните наукометрични изисквания на МУ-Варна за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ.

След обстоен и критичен анализ на цялостната научна и преподавателска дейност на двамата кандидати, **ще гласувам убедено и недвусмислено с „ДА” за присъждане на Академичната длъжност „ДОЦЕНТ” на:**

Д-р Десислава Атанасова Константинова, доктор

Д-р Ивета Пламенова Катрева, доктор

06.08.2018 год.
гр. Пловдив

Професор Д-р Явор Калъчев, доктор